

Amsterdam, 30-8-2018

Aan: Tweede Kamer, woordvoerders Onderwijs

Betreft: Sociale veiligheid transgender scholieren

Geachte Tweede Kamerleden,

Op 5 september aanstaande gaat u in debat met de minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs over de sociale veiligheid op scholen. Transgender Netwerk Nederland maakt zich ernstige zorgen over wat transgender scholieren overkomt op school. In de reactie van de voorganger van minister Slob op het Inspectierapport 'Omgaan met seksualiteit en seksuele diversiteit' ontbreekt het echter aan maatregelen die deze groep voldoende uitzicht biedt op een veiligere school.

Uit de monitor Sociale veiligheid in en rond scholen (2016) blijkt dat '[v]oor vrijwel alle vormen van geweld en pesten geldt dat de percentages transgender jongeren die zich slachtoffer voelen van geweld of pesten twee tot zes keer zo hoog zijn als de percentages jongeren uit de vergelijkingsgroep'. Zo worden ze bijvoorbeeld twee keer zo vaak slachtoffer van ernstig lichamelijk geweld als homoseksuele scholieren. Maar liefst 9% van deze groep voelt zich ook thuis niet veilig (tegenover 2% homoseksuele en lesbische scholieren). Het is daarom des te belangrijker dat ze op school wel veilig zijn.

PRAKTIJK

Er zijn wel diverse instellingen die maatwerk leveren aan transgender scholieren of scholen met een transgender leerling. Dat kan bijdragen aan een veiligere school voor individuele transgender scholieren. Deze instellingen signaleren twee zaken:

1. Behalve pesten en geweld is juist uitsluiting van transgender scholieren een groot probleem. **Beleid gericht op een veilige school hoort daarom ook sociale uitsluiting direct aan te pakken.**
2. Kwetsbare scholieren, zoals transgender scholieren, hebben baat bij vroeg-signalering van problemen zoals geweld, pesten en uitsluiting. Uit de ervaring blijkt dat het mentor-systeem – de scholier meldt zelf incidenten bij de mentor nadat die zich voordoen – niet voldoet voor deze groep. **Scholen behoren hun zorgplicht voor deze groep te intensiveren door de inzet van regulier contact tussen een vertrouwenspersoon en de transgender scholier.**

ONDERZOEK

Uit Amerikaans onderzoek¹ is inmiddels ook bekend dat één maatregel significant effect heeft op het welzijn van transgender kinderen. Dat is het bevestigen van transgender kinderen in hun genderidentiteit (nieuwe naam, geslacht en voornaamwoorden) door hun omgeving. Helaas kunnen transgender kinderen in Nederland pas vanaf 16 jaar hun geslacht en naam wettelijk wijzigen. Scholen en docenten hebben hierdoor geen handvat om een transgender kind die noodzakelijke bevestiging te geven. Dat levert willekeur op en draagt bij aan situaties die de psychische en sociale veiligheid van transgender scholieren negatief beïnvloeden.

Het wordt tijd dat de minister in lijn met de door u aangenomen aanpassing van de Algemene wet gelijke behandeling – verduidelijking van de discriminatiegrond ‘geslacht’ met de termen genderidentiteit, genderexpressie en geslachtskenmerken² – met maatregelen komt tegen deze willekeur. U kunt hem vragen welke stappen deze regering gaat zetten om transgender scholieren collectief toegang te geven tot bevestiging van hun genderidentiteit in het onderwijs.

WET VEILIGHEID OP SCHOOL

De Wet veiligheid op school biedt drie handvatten om de veiligheid van transgender scholieren te verbeteren. Ten eerste zijn scholen verplicht tot het voeren van beleid gericht op veiligheid. Ten tweede moeten scholen de sociale veiligheid op school monitoren. Ten derde moet er een persoon binnen de school aanspreekpunt zijn in het kader van pesten.

TNN pleit daarom voor de volgende drie maatregelen:

- 1. Meet de algemene effectiviteit van anti-pestmethodes ook af aan hun effectiviteit in het terugbrengen van pestgedrag op grond van opvattingen over mannelijkheid en vrouwelijkheid.** Pesten en geweld tegen transgender scholieren is namelijk bovenal een probleem van opvattingen van medescholieren.
- 2. Gezien transgender scholieren beduidend vaker slachtoffer zijn van pesten en geweld op school blijft het noodzakelijk dat scholen gemonitord kunnen worden op de sociale veiligheid van transgender scholieren,** zoals ook is gebeurd in de monitor Sociale veiligheid in en rond scholen uit 2016.
- 3. Zorg dat mensen die aanspreekpunt zijn tegen pesten getraind worden in gendersensitiviteit.** Volgens de monitor Sociale veiligheid in en rond scholen (2016) is 1% van de scholieren transgender. Scholen zonder transgender leerling(en) zijn daarom de

---

¹ [Gebruik van zelfgekozen naam vermindert depressie en zelfmoordgedachten](http://www.transgenderinfo.nl), www.transgenderinfo.nl (2018)

uitzondering. Transgender scholieren moeten erop kunnen vertrouwen dat er oog is voor hun sociale veiligheid.

De sociale veiligheid van transgender scholieren hoeft geen administratieve last te zijn voor scholen. Het gaat om een *mindset*: niet oordelen maar accepteren. Transgender kinderen hebben net als andere kinderen het recht op een veilige schoolsituatie, dat is niets teveel gevraagd. Wanneer u zich hard maakt voor de 7% scholieren die gepest wordt, maak dan ook een vuist voor de transgender scholieren van wie 22% met pesten te maken krijgt. Wij rekenen op u.

Met vriendelijke groet,

Brand Berghouwer
voorzitter

